

LYRIKA

Priedainiai

16

Romėnams

Antrą jau amžių antai pilietinis karas kankina,
ir stengiasi pati save sugriaut Roma
Jos negalėjo anksčiau pražudyti kaimyniniai marsai,
Porsena įžūlus etruskų priešaky,
netgi Spartakas rūstus ir Kapujos noras varžytis,
pikti alobrogai nesantaikos metu,
jos nepaklupdė germanų žaliūkai pamėlusiu veidu
nei pūnų Hanibalas, pasmerktas tėvų, –
bet pražudysime mes – prakeiktojo kraujo gadynė:
laukiniai žvėrys vėl šią žemę užvaldys.
Palaikus mūsų, deja, nugalėtojas barbaras mindys,
arklių kanopomis per miestą nuaidės,
kaulus Kvirino senus, nepatyrusius vėjo nei saulės,
žarstys išpuikėlis... Kraupus bus reginys!
Kartais paklausite gal – visi ar nebent geresnieji,
kaip negandų slogių išvengti patogiau?
Kito geresnio nėra patarimo: kaip andai Fokaja
pabėgo nelemtai iš tėviškės laukų,
židinį savo namų, šventovių jaukumą palikus
šernams gyventi bei grobuoniškiems vilkams,
bėkim, kur kojos mus neša, kur veda per vandenį Notas
ir piktas viesulas nuo Afrikos krantų!
Kaip? Ar patinka? Gal kitas galėtų geriau ką patarti?
Ko delsiam kopt laivan, kol ženklas palankus?
Betgi prisiekiame dar: tik tada bus neuždrausta grįžti,
kai uolos plūduriuos, iškilę iš gelmių,
skeisti namopi bures tik tuomet bus negėda, kai Padas
Matino aukštumą viršukalnę nuplaus,
o Apeninas nugrims iškilusis į gilumą jūrų,
kai keistas geidulys sužadins žvėryse
reginį klaikų: tigres prisimeilinęs elnias sugundys,
balandė susidės su vanagu plėšriu,
liūtų palvų nebijos biciuliaudamos bandos galvijų,
o sūrią jūrą mėgs ožys nepastovus...
Šitaip prisiekę viskuo, kas grįžimą malonų atskirtų,

visi išeikime – visa tauta svetur,
bent sumanesnė už minią dalis, o bevilčiai ir lepūs
lai tūno migyje visi nelemtame.
Tie, kam narsumo užtenka, kaip moterys liaukitės verkę,
aplink etruskų krantą lėkite tolyn!
Mūsų jau laukia palaimos kraštai, apsupti Okeano, –
salų turtingų ten ieškokim ir laukų,
kur nepurenta dirva kas metai vis atneša derlių
ir žydi neskabyta vynuogė visad,
kur, niekad neapvylęs, prigyja alyvmedžio daigas,
dabina savą medį juostanti figa,
teka medus ažuolams iš drevių, nuo kalnų šokinėja
vandens skaidri tėkmė čiurlenančiu žalčiu.
Prie milžtūvių nevarytos susirenka ožkos ten pačios,
vos velka tešmenį priėdusi banda.
Meškos aplink avides kas vakarą ten neriaumoja,
o žemės įdaubos neklibžda kirminių.
Antkrytis joks gyvuliams nepakenkia, bandos netroškina
įkaitintų žvaigždynų deganti galia.
Daug nuostabių dar matysim dalykų: kad Euras įmirkęs
neardo liūtimis arimų niekada,
kad neišdegina javo derlingo suskeldėjęs grumstas,
bet viską švelnina valdytojas dievų.
Argo laivu pušiniu čia niekas nebuvo atyręs
ir niekad nežengė Medėja neskaisti,
šen raganosių laivų nei Sidono jūreiviai nesuko,
nei vargstanti labai Ulikso palyda.
Genčiai dorųjų priskyrė Jupiteris šitą pajūrį,
kai aukso laikmetį sumenkino variu.
Amžių sukaustė po to geležis, bet doriesiems pabėgti
sėkmingą kelią rodau aš – dainų žynys.

Giesmės

I, 9

Vyno pilstytojui

Matai Soraktas, skendintis po sniegu,
baltuoja visas, o linkdami miškai
vos naštą kelia, sraunios upės,
geliančio speigo suspirtos, stovi.

Sumažink šaltį, malkų į židinį
daugiau pridėjęs, ir sklidiniau pasemk
sabinų vyno keturmečio,
o Taliarche, atmušęs bosą.

Dievams tvarkyti kitką tu perduoki:

vos jie numaldė jūroje verdančius
siaubingus vėjus, tuoj paliovė
topoliai ir kiparisai ošti.

Ką neš rytojus, venk pasitikslinti.
Kiekvieną dieną, duotą likimo tau,
pridėk prie pelno ir neniekink
meilės svaigios nei dainų, vaikine,

žilumas jauno kol nesuraukšlino.
Dabar aikštynuos, Marso lauke buvok,
o naktį švelnios pašnabždėlės
sutartą valandą lai kartojas.

Lai bus tau mielas, viską išduodantis
mergaitės juokas prieglobsty nuošaliam
ir įkaitas, iš rankų čiuptas
ar nuo pirštelio lengvai numautas.

I, 11

Leukonojai

Leukonoja, neklausk,
kokią dievai pabaigą skirs abiem, –
to žinot nevalia!
Ir skaitmenų tu babiloniškų
burtams jau nedėliok!
Daug bus geriau, kas benutiks, – iškęst,
ar daugiau dar žiemų
teks pragyvent, ar paskutinę mums
duos Jupiteris tą,
kur bangomis taško marias nūnai
į Tirėnų uolas.
Tad susiprask, vyną seikėk, nutrauk
ilgą giją vilčių,
nes dar pabėgs, kol šnekučiuojam mes,
amžius mūs pavydus:
nūdieną griebk, – daug nesikliauk kita!

I, 14

Respublikos laivui

Neš, o laive, tave vėl į marias atgal
bangos, – ką tu darai? Uostą tvirtai laikyk!
Negi tau nesimato,
kad be irklų abu kraštai,

kad pietų viesulai stiebą įlaužė tau
ir dejuoja kylys, o be suvaržymų
tavo dugnas vos laiko
smarkų jūros bangomūšį?

Jau nei burių sveikų, nei tu turi dievų,
kad nelaimės metu šauktis galėtum jų.
Nors kilme tu didžiuojies,
Ponto girių pušie ori,

nors garsėji vardu, nieko neduodančiu,
bet jūreivis bailus netiki raižiniais
laivo nosyje. Vėjams
tu netapk žaisleliu, žiūrėk!

Tu, kuris neseniai pykinai įkyriai,
o dabar manyje sukeli nerimą,
venki jūros platybių
tarp Kikladų išgarsintų!

I, 34

Sau pačiam

Dievų gerbėjas būdamas neuolus,
pripratęs lenktis protui beprotiškam,
aš klydau, o dabar man tenka,
burę pakreipus atgal, sugrįžti

į seną kelią, nesgi Jupiteris,
dažniausiai ugnį mirgančią trenkdavęs
iš debesio, nūnai per giedrą
griausmo arkliais nudardėjo greitai, –

nuo to suvirpo žemė ir vandenys,
šiurpaus Tenaro olos nekenčiamos,
net Stigas ir Atlanto toliai.
Dievas norėdamas gali mažą

didžiu paversti, žymų sumenkinti,
parodęs ydas: šiurkščiai nušvilpusi
lemtis čia nukelia karūną,
bet su džiaugsmu ją kitur užmauna.

Licinijui Murenui

Elgsies teisingiau, jei neplauksi nuolat
į gelmes toli, nei, pabūgęs vėtrų,
o Licinijau, ne per daug tetrinsi
krantą neramų.

Aukso vidurys jei kam nors patinka,
saugosi tasai purvinos pastogės
blaiviai visados ir didingų menių
toks pasisaugo.

Vėjai daug dažniau augalotą pušį
blaško, ir aukšti triukšmingiau sugriūva
bokštai, o žaibai į aukštuosius kalnus
trenkia pirmiausia.

Grūdinta širdis bėdoje vis laukia,
o sėkmės metu pakitimų bijo,
nes Jupiteris šiurpulingą žiemą
pats atgabena,

pats ir toldo vėl. Jei dabar sunkoka,
taip nebus ilgai: Apolonas kartais
mūžą su lyra, nebetempęs lanko,
kviečia prabilti.

Spaudžiant nesėkmėms, pasirodyk tvirtas
ir nenuolaidus, bet protingai burę
išpūstą sutrauk, jei per daug laimingas
vėjas padvelktų.

Pompėjui Grosfui

Užkluptas staiga vidury Egėjos
meldžia ramumos, kai mėnulį slepia
debesys juodi ir jūreiviams žvaigždės
aiškios nešviečia.

Trakui ramumos – atšiauriam per mūšį,
medui ramumos – strėlėmis kaišytam, –
tik nei purpurais, nei už auksą, Grosfai,
jos nenupirksi.

Turtai ir valdžia su oria palyda

nerimo slogaus nenutolins niekam
nei juodų minčių, po skliautuotom lubom
skraidančių nuolat.

Gera tam kukliam, ant kurio skobnelių
druskinė tėvų paprastutė blizga,
kam saldžių sapnų nesudrumsčia baimė
nei pavydumas.

Ko mes, gyveną tik neilgą amžių,
siekiame tiek daug? Kam šalių po saule
ieškome kitų? Nuo savęs kas dingo,
metęs tėvynę?

Rūpesčiai pikti į laivus įkopia,
raitelių pulkus iš paskos sekioja,
nes už elnią jie greitesni ir Eurą,
genantį audrą.

Nūdienos džiaugsmo lai nemėgsta siela
graužtis tuo, kas bus, lai kartybių taure
miešia linksmumu, nes vispusės laimės
niekad nebūna.

Pagrobė mirtis per anksti Achilą,
o Titoną ji pernelyg susendė.
Gal ir man ką nors, iš tavęs atėmęs,
laikas pasiūlys.

Kaimenės avių ir šimtai aplinkui
karvių mūkia tau, tau kumelės žvengia,
ketvertu lekią, o aprenčia vilnos,
dusyk dažytos

purpuro kriaukle. Nemelagė Parka
žemės man nedaug, bet Kameną graikų
davė su daina ir įsakė niekint
minią pavydžią.

III, 1

Apeigų chorui

Prastuolių minią niekinu ir genu.
Sukluskit tylūs, nes negirdėtą dar
vaikinams ir mergelėms giesmę
mūzų žynys aš dabar giedosiu.

Karaliai baisūs jųjų pavaldiniams,

patiems karaliams gresia Jupiteris –
gigantų pergale garsingas,
viską sukąs vos pamerkęs akį.

Erdviau už kitą vynuoges eilėmis
sodina vienas, kitas kilmingumu
į Marso lauką rungtis eina,
trečias dorybės garsu pranoksta,

ano – klientų skaitlingesni būriai;
tačiau likimas lygiu įstatymu
žemus ir įžymius rikiuoja, –
telpa į urną kiekvienas vardas.

Katram ant sprando kardas apnuogintas
už kaltę kybo, tam nebebus gardus
Sicilijos vaišingas valgis,
paukščių giesmė nepasaldins miego

nei citros stygos. Miegas raminantis
prastų nevengia kaimo žmonių trobų
nei upės kranto pavėsingo
nei žemumos, kur zefyrai dvelkia.

Kas tiek tetrokšta, kiek pragyvent gana,
to jūrų audros niekad negąsdina –
nei leidžiantis Piemens žvaigždynui,
nei neramiam Oželiukui tekant, –

kruša nebaido, plakanti vynuoges,
nei dirvų klastos: medžiai juk kaltina
tai liūtį, tai žvaigždes sausringas,
tai nepalankų žiemos šaltumą.

Pajunta žuvys ankštumą vandeny,
kai skęsta uolos, metamos į gelmes:
statyboms su tarnais čia skaldą
verčia rangovas ir šeimnininkas,

pasmerkęs žemę, betgi visur Grėsmė
ir Baimė kopia, kur šeimnininkas pats, –
ir vario laivo nepalieka
rūpestis juodas, ir raitą lydi.

Tad, jeigu skausmo mums nesumažina
skaisčiau už žvaigždę tviskantys purpurai
nei frygų marmuras, nei koštas
persų kvapnus, nei Falerno uogos,

kam puošnią menę su įžymia stakta

skubėt man rengti būdais naujoviškais,
kam keisti man sabinų slėnį
į reikalaujantį vargo turtą.

III, 2

Jaunimui

Lai mokos kęsti skurdo suvaržymus
jaunuolis tvirtas, karo užgrūdintas,
lai raitas atšiauriuosius partus
puola, grasydamas savo ietimi,

ir be pastogės įvykių sukury
gyvent lai pranta. Jį pastebėjusi,
žmona kariaujančio tirono
ir pilnametė dukra lai dreba

ant priešų sienų, kad sužadėtiniš,
negudęs mūsų, oi, nekliudytų tik
siaubingo liūto, kurs įniršęs
braunas per patį žudynių srautą!

Kilnu ir gera, ginant tėvynę, mirt.
Mirtis juk bėglį irgi prisiveja,
negaili nei bailių pakinklių,
nei nekaringo jaunimo menčių.

Žlugimo gėdos niekad nesuteptas,
Šaunumas spindi nuopelnų šlovėje,
nei ima jis, nei meta valdžią
pagal minios nepastovią valią.

Vertiems nemirti dangų atverdama,
Šaunumas ieško kelio nevaikščioti,
prastuolių sueigas atstūmęs,
kyla sparnais nuo klampiosios žemės.

Už stropią tylą būna atlyginta,
o kas Cereros šventąją paslaptį
visiems pagarsins, tam uždrausiu
būt su manim po gegne ir sėstis

greta į valtį: kartais Jupiteris
prie kalto griebia nenusidėjusį,
tačiau Bausmė retai paliauna
kaltą sekiojus žingsniu šlubuoju.

Augustui

Teisingam žmogui, siekiuose atkakliam,
sugriauti tvirtą jo nusistatymą
negali nei piliečių aistros,
nei susiraukęs tirono veidas,

nei Austro siausmas Adrijos bangose,
nei žaibo pilnas delnas Jupiterio, –
jei griūtų virsdamas pasaulis,
jis nepabūgtų net jo griuvėsių.

Per tą savybę Polukas įkopė
į žaibo rūmus, Herkulis irgi taip;
tarp jų Augustas atsigulęs
purpuro lūpom nektarą geria.

Per tai pelnytai, Bakche gimdytojau,
tavięji tigrui vežė tave kaklais,
skirtais ne jungui, o Kvirinas
Marso žirgais nuo mirties pabėgo,

kuomet džiaugsmingai subuvime dievų
Junonė tarė: „Jau Ilioną štai
begėdiškas lemties nešėjas
ir svetimšalė žmona sugriovė

Į juodus plėnis, kai sutartos aukos
dievams neskyrė Laomedontas, – jį
abi su Minerva mes baudėm
su jo tauta ir vadu klastingu.

Lipnios spartietės apšauktas nūn
nespindi svečias. Hektoro rankomis
Priamo rūmai apgaulingi
jau nebežlugdo narsių achajų, –

užgeso karas, mūsų nesantaikos
ilgokai tęstas. Savo rūstybę greit
nutildysiu ir duosiu Marsui
Trojos žynės pagimdytą sūnų,

kurio nemėgstu. Vis dėlto leisiu jam
įžengt į šviesią būstinę dausose,
nektaro sultis siurbt ir jungtis
prie palaimingos dievų draugijos.

Kol Trojos miestą jūra įdūkusi

nuo Romos skiria, lai bet kurias šalis
laimingi jos išeiviai valdo;
kolei Priamo ir Pario kapą

galvijai trypia bei mažylius vilkai
ten slepia drąsiai, lai Kapitolijus
nutviskęs stovi, lai Roma sau
valdo smarki nugalėtą medą.

Tegul jos vardas lig tolimų krantų
grėsmingai sklinda, kur neplatus vanduo
nuo Afrikos Europą skiria,
kur išsilieja ant dirvų Nilas.

Kur žemė slepia, ten dar neatrastą
ir saugų auksą niekina lai veikiau,
negu žmonėms į naudą krauna,
viską, kas šventa, gobte sugobus.

Pasaulio kraštą, kad ir kame bebūt,
ginklu lai liečia, itin norėdama
regėti, kur nutolsta žvaigždės,
kur debesų susitelkia rasos.

Narsiems kviritams šiuo tik įstatymu
riboju lemtį: lai pernelyg dori
nemano jie, pajutę sėkmę,
vėl atstatyti senolių Troją,

nes, jai atgimus paukščių niūrioj lemti,
likimas baigsis vėl pralaimėjimu,
o smogiančius būrius rikiuosiu
aš – visagalio žmona ir sesė.

Jei vario sienas trissyk atnaujintų
pats dievas Febas, mano argiečiai jas
sugriautų trissyk, trissyk verktų
vyro ir ainių žmona belaisvė...”

Linksmųjų lyrai šitaip nebedera!
Kur taikai, mūza? Liaukis vis skelbusi
dievų kalbas, ritmu smulkiuoju
jau nebemenkink didžiųjų dalykų!

Romėnams

Nė kiek nekaltas protėvių tol kaltes,
romėne, kęsi, kol šventyklas dievų,
sukrypusias menes atkursi
ir skulptūras, sudarkytas suodžių.

Todėl tu viešpats, kad nuolankus dievams:
čia visko pradai ir pražūtis iš čia, –
paniekinti dievai nelaimių
davė Hesperijai daug skausmingai.

Jau dusyk mūsų žygį nešventintą –
anksčiau Monėzis, Pakoro nūn būrys –
sutriuškino, o tiedu švyti
prie vėrinių laimikius prisegę.

Beveik kad dakai ir Etiopija
sugriovė miestą, pilną nesantaikos,
šita – savais laivais grėsminga,
tie – lakiomis strėlėmis įžymūs.

Kalčių pritvinkę, amžiai subjaurino
šeimas pirmiausia, kilmę ir giminę.
Iš tos versmės prapliupę ydos
šalį ir tautą užtvindė visą.

Laukinį šokį džiaugiasi mokanti
žalia mergelė, klubais kraipydama,
ir nuo vaikystės geltonsnapė
geidžia patirti neskaisčią meilę.

Jaunų meilužių, vyrui vis lėbaujant,
netrukus ieško, – netgi nesirenka,
kam skirt neleistiną linksmybę,
vos tenutolsta žibintų šviesos,

o tiesiai bėga, vyrui pasakiusi,
kur jai nurodė kvietęs prekiautojas
arba ispanų laivo vadas,
brangiai perkąs valandos nešlovę.

Jaunimas, kilęs ne iš tokių tėvų,
nudažė jūrą pūnų tautos krauju,
nukovė ir galingą Pirą,
ir Hanibalą, ir Antiochą,

bet žemės darbą mylinčių dar karių

ryžtingi sūnūs, mokantys su kapliais
sabeliškais varpyti grumstą,
motinoms liepiant parnešt iš girios

prikirtę žabų, kai, toldama arkliais,
kalnų šešėlius saulė pailgina
ir, davusi malonų laiką,
jungą nukrauna vargingiems jaučiams.

Kenksmingas laikas ko nesumenkina?
Tėvai, prastesnė už senolius karta,
pagimdė mūsų – dar menkesnę,
greit pagimdysiančią ydingiausią...

III, 8

Mecenatui

Tu stebies, kalbų abiejų žinove,
kovo pirmą ką aš darau viengungis,
ką galėtų reikšt kupina smilkyklė,
žydinčios gėlės,

kam sudėtos čia į velėną anglys...
Ožį paaukot pažadėjau balta
Bakchui per vaišes, vos nemiręs tąsyk,
medžiui užvirtus.

Ši šventa diena su naujaisiais metais
amforą atkimš, su pikiu užlieta,
dūmų paragaut pastatytą būnant
konsulu Tului.

Draugo taurių gerk, Mecenate, šimtą –
į sveikatą jo, negesink žibintų
lig kitos aušros, lai visoks nutolsta
riksmas ir pyktis.

Liaukis pagaliau dėl valstybės krimstis:
sumuštos antai Kotisono voros,
medas atkaklus į save atsuko
ginklą skausmingą,

vergas, nors vėlai grandine sukaustėm,
ir kantabras jau nuo ispanų kranto,
rengias skitai net, nebetempę lanko,
lygumas mesti.

Liovėsis galvot, kas kankina tautą,

laisvas nuo darbų nesisielok smarkiai,
imk, ką valanda dabartinė duoda,
būk nesurūgęs!

III, 21

Vyno qsočiui

Man gimstant, gimęs Manlijaus metais dar
ąsoti geras, ar peštynes neši,
ar ginčą, ar beprotę meilę,
ar po linksmybių nesunkų miegą,

Korvinui liepiant vyno saldaus paimt,
iš ten ateiki, kur tu ilsėjaisi,
vadintas masiku lig šiolei,
vertas paliesti tik laimės dieną.

Net tas, kas alpsta, itin sukerpėjęs
Sokrato moksle, negina juk tavęs, –
Katonas, sakoma, senasis
irgi vynu sau dorybę šildė.

Tu švelnų varžtą užmojams uždedi,
dažniau blogiesiems, tu susimąstymą
ir slaptąjį išminčių kėslą
Bakcho linksmuolio dėka parodai.

Teiki tu protams, nerimo kupiniems,
stiprybės viltį, vargšui ragus ugdai, –
išgėręs nei rūsčių karūnų,
nei jų kareivių kardų nebijo.

Tave, o Bakche, linksmą Venerą čia,
jei tik ateitų, surištas Gracijas
lydės gyvi deglai, kol Febas
rytą žvaigždes nuvaikys sugrįžęs.

III, 24

Didžturčiui

Nors užgrobsi statybomis
nuo Tirėnų marias ligi Apulijos,
ir arabų, ir Indijos
nelytėtus lobius turtais nustelbdamas,

bet, jei šelmenį tau prakals

Būtinybė rūsti geležine vinim,
siaubas nebevaliks širdies,
neištrauksi galvos mirčiai iš letenų.

Skitai verčiasi daug geriau,
nors vežimais namus velka per lygumas,
šiurkštūs getai taip pat, kuriems
be žymėtų ribų duoda laukai vaisius

ir Cereros javus visur:
jie nemėgsta ilgiau dirbti, negu metus, –
darbą baigusį keičia vėl
kitas vietoje jo tokia pačia sėkme.

Ten našlaitį be motinos
švelniai ugdo žmona, nieko nekenkdama,
savo vyro neūdija
didžiakraištė, be to, netiki meilužiu.

Laiko dideliu jie kraičiu
narsingumą tėvų, dorą vedybinę,
vyro svetimo bijančią:
nusidėt nevalia, – mokama mirtimi.

Tas, kas riaušes pilietines
ir šiurpias žudynes imsis nutolinti,
jei po statulom užrašo
MIESTŲ TĖVAS sau geis, lai pažaboti drįs

palaidumą nevaldomą –
ir garsės ateity: destis kaip niekinam
nekaltybę doros, deja,
kai nematome jos, ieškome pavydžiai.

Ką padės atgailojimai,
jei nenukerta net kirvis žmogaus kaltės?
Ką niekingi įstatymai
be dorovės padės, jeigu prekiautojų

nei liepsnojanti karščiuose
neatbaido šalis, nei priartėjusi
prie Borėjo apylinkė
ar snieguoti žiemiai, jeigu jūreivija

plaukia drąsiai per vandenį?
Nuskurdimas nykus – didelė nešlovė –
liepia viską daryt ir kęst,
padorumo kelių nesilaikydamas?

Neškim į Kapitolijų,

kur mus šaukia minia pritariančiu riksmu,
ar į jūrą netolimą
meskim aukso krūvas, akmenis ir perlus –

blogio didelio priežastį,
jei pabodo tikrai nusikaltimai mums.
To godumo netinkamo
reikia rauti pradus, o pernelyg lepias

sielas reikia užgrūdinti
griežtesne mokykla. Vaikas aukštų tėvų
sėst ant arklio nesugeba,
bijo eiti medžiot, betgi, jei liepsi jam,

moka graikišku žaist lanku
ir kauleliais, kuriuos draudžia įstatymai,
kol jo tėvas suktybėmis
žlugdo savo draugus, talką jam teikiančius,

kad netikęs sūnus greičiau
užvaldytų turtus. Žinoma, auga vis
nelemti pinigai, tačiau
prie mažokų valdų trūksta vis vien kažkiek...

III, 30

Mūzai

Sau paminklą baigiau – varį ir amžiną
piramidžių aukštų dulsmą pranokstantį.
Nei graužikas lietus, nei Akvilonai jo
negalėtų sugriaut, nei nesuskaitoma

metų srauto eilė ar vis skubą laikai.
Aš nemirsiu visai, mano žymi dalis
nelabosios išvengs; giriamas nuolatos,
augsiu tol po mirties, kol Kapitolijun

kops šventikas, tylia vedinas mergele.
Kur nerimsta smarkus Aufidas, kur kadais
Daunas, troškęs vandens, valdė sau žemdirbius,
ten mane vis minės, kad, be kilmės žymus,

pirmas pritaikiau aš giesmę eolišką
prie italų eilių. Daug nusipelnusi
nūn didžiukis ori ir, Melpomene, man
Delfų laurais džiugiai garbanas vainikuok!

Augustui

O geriausias vedly Romulo giminės,
palikuoni dievų, jau per ilgai nesi!
Juk senatui šventam tu pažadėjai grįžt
neužtrukęs, todėl ir grįžk!

Geras vade, gražink šviesą tėvynei vėl,
nes vos nužvelgi tu – tartum pavasaris –
savo tautą, tuojau dienos giedrėja mums,
saulė pradeda šviest labiau.

Kaip, sūnaus laukdama, motina šaukia vis,
į raitytus krantus žvilgsnį įbedusi,
kaip maldauja dievų, kai jaunametį jos
Notas nuo mylimų namų

jau daugiau nė metus toлина pavydus,
per Karpato bangas delsiantį perplaukti, –
lygiai taip, kupina didelio ilgesio,
laukia Cezario jo šalis.

Eina jautis saugus žingine per dirvas,
Laimė su Cerera ugdo vešlius kviečius,
o per jūras taikias plaukioja vėl laivai.
Bijo jau nusidėt dora,

nebeteršia namų paleistuvavimas, –
teismas ir papročiai blogį išgujo tą:
kai panašūs vaikai, motinos giriamos,
bet palydi bausmė kaltes.

Partų kas nusigąs, skitų sušalusių
ar žmogynų, kuriuos gimdo Germanija
atšiauri? Kam rūpės Cezario prieglobsty,
kad kariauja Hiberija?

Ant savųjų kalvų leidžia dienas visi:
prie stiebų vienišų tvirtina vynuoges
ir prie vyno po to grįžta linksmi, tave
šaukia skalsint – pietaudami.

Uoliai meldžiasi tau, tau iš plataus dubens
lieja vyno stipraus ir prie šeimos dievų
įtalpina tave, – graikai taip Herkulį
didį gerbia ir Kastorą.

– O, parūpink ilgam taiką Hesperijai,

vade geras! – rytais sakome blaivūs mes,
vos išaušta diena, sakome ir girti,
saulei leidžiantis į marias.

IV, 9

Lolijui

Neimk tikėti, kad neišlikę žus
tie žodžiai mano, stygų palydimi,
kuriuos nauju menu sudėjau,
gimęs prie Aufido toliakalbio:

jei tarp poetų pirmąją pagarbą
Homerą turi, užmirštas juk nėra
nei Pindaras, nei Simonidas,
nei Stesichoras arba Alkajas;

ką žaidęs kūrė Anakreontas, tai
per amžius liko, dūsauja ligi šiol
karštoji meilė, išsakyta
Lesbo mergaitės eolų stygom.

Ne vien Helenė Spartoje žavėjosi,
dailius meilužio plaukus stebėdama,
drabužį jo, išsiūtą auksu,
būdą karališką ir palydą;

iš lanko Teukras strėlę kidonišką
ne pirmas šovė, Troja ne vienąsyk
naikinta buvo, ne vieni juk
Idomenėjas arba Stenelas

kovas kovojo, mūzoms garsintinas;
taip pat ne pirmas Hektoras atkaklus
ar piktas Deifobas žuvo,
gynę vaikus ir žmonių dorybę.

Daugybė vyrų lig Agamemnono
narsių gyveno, bet be raudojimų
nežinomus naktis juos laiko,
nes neturėjo poeto švento.

Nedaug kuo skirsis nuo nebylių kapų
narsa, jei slėpsi... Lolijau, aš tavęs
išaukštinti raštais nepamiršiu,
niekad neleisiu, kad tavo darbus

lengvai prarytų tykanti užmarštis.

Turi tu protą, reikalus žinantį,
kuris ir sėkmėje ryžtingas,
ir abejotinam metui esant,

kurs, godžią klastą bausdamas, atstumia
savęspi viską glemžiantį pinigą,
tu konsulas – ne metams rinktas,
o visuomet, kai teisme teisingai

labiau už naudą vertini sąžinę,
kai šaltu veidu dovanas kenkiančių
nutoldai ir, apspitus miniai,
savo ginklu nugalėti moki.

Laikai laimingu tu pagrįstai ne tą,
kuris daug turi: vardą laimingojo
teisingai gauna, kas protingai
moka naudotis dievų malonėm

ir vargą kietą nuolat pripratęs kęst,
kuriam baisesnė gėda, negu mirtis:
toksai nebijo nei už draugą,
nei dėl tėvynės brangiosios žūti.

IV, 15

Augustui

Kuomet norėjau pasakot kautynes
ir miestų žūtį, Febas lyra mane
sustabdė, kad mažytėm burėm
aš per Tirėnų marias neplaukčiau.

Tavasis amžius, Cezari, atnešė
į dirvą derlių, mūsų Jupiteriui
gražino vėliavas, nuo durų
partų šventyklose nukabintas,

uždarė Janų, nesant daugiau karų,
sugaržė žąslais saiką praradusį
laisvumą ir kaltes išgujo,
vėl atgaivino senolių meną,

kuriam gyvuojant vardas ir išgalės
italų plėtės, garsas didybės jų
nutįso nuo laidos vakarės
ligi saulėtekio per valstybę.

Kol mus globoja Cezaris, netrikdys

taikios ramybės riaušės nei prievarta,
nei pyktis, kur galanda kardus
ir nelaimingas šalis supjudo.

Gilaus Dunojaus vandenį nūn geria
nedrįsta laužyt Julijaus įsakų,
nedrįsta getai, serai, persai,
prie Tanaido tautos užgimę.

Mes šiokią dieną, mes ir šventadienį
prie linksmo dievo – Liberio dovanų,
prieš tai maldom su ainiais savo
ir su matronom dievus pagerbę,

vadus minėsime tartum tėvai narsius,
lidiečių fleitom giesmę lydėdami, –
be to, Anchizą seną, Troją
Ir palikuonius geros Veneros.

Iš lotynų kalbos vertė Henrikas Zabulis

Horacijus, *Lyrika*, Vilnius: Vaga, 1977, p. 29–32, 51–52, 53–54, 57–58, 78–79, 96–97, 104–106, 113–120, 126–128, 130–131, 145–146, 148–151, 160, 170–172, 177–179, 187–188.